

حقوق بشر و قدرت نرم

ساحت سلامت

تقدیم به:

ساحت مقدس امام عصر (عج)

سرشناسه:	سلامت، سجاد، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور:	حقوق بشر و قدرت نرم / نوشته سجاد سلامت.
مشخصات نشر:	تهران: مدیا، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	۱۴۷ ص.
شابک:	۸-۷-۸۲۵۱-۹۶۴-۹۷۸-۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	جنگ نرم
موضوع:	حقوق بشر
رده بندی کنگره:	۱۳۹۱ ج ۸/ UB۲۷۵
رده بندی دیویی:	۳۵۵/۳۴۳۴
شماره کتابشناسی ملی:	۲۸۷۵۲۱۷

عنوان: حقوق بشر و قدرت نرم

نویسنده: سجاد سلامت

ویرایش و صفحه آرایی: محمدمهدی اختری

انتشارات: مدیا

چاپ: ترمه صیاسپهر

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

پاییز ۱۳۹۱

نوبت چاپ اول

پیشگفتار

ماهیت سیال و عرفی مفهوم حقوق در مغرب زمین فضایی پدید آورد که در پس آن قرائت های متعددی از امر واقع حقوق انسان، مطرح شود. به گونه ای که مقوله ای خطیر و سترگ چون حقوق بشر، دیگر مولفه ای صرف نبوده و ابعاد و عوارض متعددی بر آن مترتب شده است.

از اینرو؛ در نوشتار نخست که به همت والا و حمایت بی دریغ انجمن مدافعان حقوق بشر طبع و نشر یافت، به بازشناسی کارکردها و اهمیت های بحث حقوق بشر در مسیر جهانی سازی استانداردهای بشری، با قرائتی غرب گونه پرداختیم و ماحصل کار را در کتابی با عنوان "حقوق بشر و جهانی سازی" به پیشگاه پژوهشگران این حوزه تقدیم کردیم.

اما گستردگی بحث حقوق بشر و عوارض منشور گونه ی آن، بهانه ای شد تا در اثر پیش رو، تاملی در باب اثرات حقوق بشر بر مفهوم ناملموس اما موثر قدرت نرم داشته باشیم.

لذا در این مسیر، همچون گذشته، دست یاری و همکاری انجمن مدافعان حقوق بشر را فشرديم و در اثری مشترک، به تبیین عوارض خوانش های یکسان از

تعریف و تبیین مفهوم حقوق بشر، آنهم با تکیه بر استانداردهای مرسوم در غرب، پرداختیم، که اینبار نیز حاصل کار مجموعه شد که به زعم بنده ی کمترین، اثری است مختصر اما کارا، که در ترسیم کاربردهای ابزارای حقوق بشر در ایجاد، توسعه و نباشت قدرت نرم برای مروجان حقوق بشر، منحصر شده و در این راه از تجربه دو متهم همیشگی نقض حقوق بشر در مشرق زمین، یعنی ایران و چین، در مواجهه با فشارهای سیاسی و رسانه ای غرب، بهره برداری شده است.

نگارنده ی این اثر بر آن بوده تا از منظری متفاوت به واکاوی و بازخوانی مفهوم حقوق بشر بپردازد و ابعاد مفعول مانده ای از آن را که دیدگاه های سطحی نگر و انحصارگرا قادر به تحلیل و پردازش آن نیستند را بازتعریف کند. امید است که این تلاش مورد قبول و تأیید درگاه احدیت واقع شده و از منظر نخبگان و پژوهشگران این حوزه مثمر ثمر باشد.

فهرست

پیشگفتار.....	۱
مقدمه: کارکردهای حقوق بشر در تهاجم نرم	۳
بخش اول: تاملی بر مفاهیم قدرت	۷
تعریف قدرت.....	۸
تقسیم بندی انواع قدرت.....	۸
چرا قدرت نرم؟.....	۱۲
جوزف نای و قدرت نرم.....	۱۵
ویژگی های قدرت نرم.....	۱۷
بازشناسی مفاهیم قدرت نرم	۲۰
امنیت نرم	۲۰
ارکان امنیت نرم.....	۲۲
جنگ نرم.....	۲۶
قدرت نرم و رابطه آن با جنگ نرم.....	۳۳
تهدیدات نرم.....	۳۴
نحوه اثرگذاری قدرت نرم	۳۹
سطوح قدرت نرم.....	۳۹
شیوه عمل قدرت نرم	۴۱
قدرت نرم و مدیریت افکار عمومی	۴۶
ابزارهای قدرت نرم در مدیریت افکار عمومی.....	۵۱
دیپلماسی عمومی هدفمند.....	۷۲
بخش دوم: کارکردهای ابزاری حقوق بشر در قدرت نرم.....	۷۹
مقدمه	۸۰

در نمونه ای دیگر؛ رومیان و یا اسکندر پس از عبور از مناطقی که در جنگ‌ها به تصرف خود درآورده بودند، کلاه خودها و زره‌های بزرگی را که چند برابر انسان معمولی بود به جا می‌گذاشتند، تا لشکریان مقابل تصور کنند سربازان آنان غول می‌کنند. بدین ترتیب روحیه‌ی مقاومت طرف مقابل را تحت تأثیر قرار داده و وحشت را در سپاه دشمن بسط می‌دادند. لذا با توجه به شواهد تاریخی می‌توان مدعی شده که هر حرکتی که در راستای تضعیف روحیه‌ی یک ملت یا اعمال تغییری در جهت منافع مشخص شکل بگیرد، به نوعی عملیات روانی و اعمال قدرت نرم است. موضوعی که قدمتی به درازای تاریخ داشته و با نگاهی به گذشته می‌توان اشکال مختلفی از آن را ملاحظه کرد.

اما اولین کسی که بر روی این مسأله به صورت منسجم و آکادمیک کار کرد، کسی نبود به جز «سان تزو»^۱. وی در کتاب «هنر جنگ» نکته‌ای را مطرح می‌کند که از جمله نخستین اشارات مشخص به مبحث قدرت نرم در آثار آکادمیک نظامی محسوب می‌شود. وی در این کتاب می‌گوید: «می‌شود جنگید، اما مهم‌ترین کار این است که شما در یک نبرد بدون جنگ، پیروزی را به دست بیاورید!»

به عبارت دیگر، نکته ای که او مد نظر قرار داده، همان مفهوم غایی عملیات روانی و جنگ نرم است. چراکه تنها راه تحقق آن، تهاجم به استراتژی‌های رقیب و روحیه‌ی او است؛ به گونه‌ای که طرف مقابل پیش از وقوع هرگونه شکست فیزیکی، خود را پذیرای شکست کرده باشند. به سخن دیگر؛ اگر کسی در ذهنش

بپذیرد که شکست می‌خورد، حتماً در دنیای واقعی نیز شکست خواهد خورد. زیرا آنچه فرد را به مقاومت تشویق می‌کند، روحیه است.

از سوی دیگر، مزیت‌های جنگ نرم باعث شده تا در طول تاریخ تاکید قدرتمندان بر استفاده از آن بیش از قدرت سخت باشد، چراکه به تجربه اثبات شده؛ هزینه‌ی جنگ نرم بسیار کم‌تر از جنگ سخت است. به عنوان مثال، برخی از تواریخ آورده اند: روزی به معاویه ابن ابی سفیان گفته شد چرا این همه پول برای خرید افراد و تبلیغات خرج می‌کنی؟ یکی از پاسخ‌های معاویه این بود که هزینه‌ی جنگ، بسیار بیشتر از این است.

بنابر آنچه گفته شد، اگر بخواهیم تعریفی از عملیات و جنگ نرم ارائه دهیم، می‌توان بگوئیم: «هر حرکتی که احیاناً به عنوان مقدمه‌ی جنگ نظامی مطرح می‌شود و روحیه‌ی طرف مقابل را هدف گرفته باشد به نوعی عملیات روانی در راستای اعمال جنگ نرم است». بنابراین تمام برنامه‌ریزی‌هایی که در این چارچوب باشد، جنگ نرم تعریف می‌شود.

گروه‌های هدف در جنگ نرم، رهبران، نخبگان و توده‌های مردم هستند. نخبگان نیروهای میانی را تشکیل می‌دهند و می‌توانند به عنوان تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان یک حکومت مطرح باشند. نخبگان جامعه‌ی مدنی مانند رهبران احزاب و... هم با آشفته‌گی ذهنی خود، می‌توانند ترس را به ذهن مردم انتقال دهند، وحشت ایجاد کنند و روحیه‌ی ملت را درهم بشکنند. بنابراین گروه‌های هدف مشخص هستند اما عملیات نرم طبیعتاً برای یک رهبر یا رهبران سیاسی متفاوت

است با آنچه با توده‌ی مردم یا نخبگان انجام می‌شود.

هدف اصلی در جنگ نرم^۱ و جنگ سخت^۲، اعمال قدرت است. یعنی یک کشور، حزب یا گروه یا فرد می‌خواهد برطرف مقابل که ممکن است یک کشور یا حزب، با فرد دیگری باشد، اعمال قدرت و کنترل کند.

بر اساس تعریف «رابرت دال»^۳، اعمال قدرت آن است که طرف مقابل شما کاری را انجام دهد که شما می‌خواهید اما او نمی‌خواهد. در عملیات نرم فرد این کار را با اختیار خود انجام می‌دهد، در حالی که در عملیات سخت شما او را با زور وادار می‌کنید تا مطابق خواسته‌ی شما، تغییر رفتار دهد. به بیان دیگر؛ در نبرد نرم این حرکت به گونه‌ای انجام می‌پذیرد که فرد با میل خود یا خلاف میل خود عملی را انجام می‌دهد که نهایتاً به نفع شماست. ولی شما در مورد آن از فاکتور قدرت سخت استفاده نکرده اید.

یکی از روشهای پرکاربردی که در جنگ نرم به کار گرفته می‌شود بهره‌گیری از تاکتیک «فریب» یا «بزرگ‌نمایی» است که باعث تضعیف روحیه‌ی طرف مقابل می‌شود و در فرد، آمادگی لازم برای پذیرش نظرات دیگران فراهم می‌کند. بنابراین در جنگ نرم، تأثیرگذاری از نوع غیرمستقیم است.

1-Soft War

2-Hard War

1- Robert dahl